

DİYALOG

S: 10

Sabancı Üniversitesi IICEC
(İstanbul Uluslararası Enerji ve
İklim Merkezi) Direktörü
Bora Şekip Güray

“Dünya, güvenli ve temiz enerjiyi aynı anda sağlayabilecek yeni çözümlere yoğunlaşmaya devam edecek”

DİYALOG

S: 12

Otokoç Otomotiv Lideri
İnan Ekici

“Tüm faaliyetleri insan odaklı yürütmenin stratejik önem taşıdığına inanıyoruz”

HABER

S: 16

Autorola Türkiye Genel Müdürü
Oğuzhan Saygı

Autorola Türkiye'deki 10. yılını kutluyor

MAKALE

S: 20

Garanti BBVA
Tüketici Finansmanı Direktörü
Koray Öztopçu

“Sürdürülebilirlik ve mobilite kavramları, otomotiv sektöründe en çok bahsedilen konular arasında yer alıyor.”

ARAŞTIRMA

S: 26

Deloitte 2023
Küresel Otomotiv
Tüketici Araştırması

RAPOR

S: 34

IMF Küresel Ekonomik
Görünüm Ocak 2023

S. 6 Kısa Kısa

S. 23 Haber-BYD'nin ALJ Türkiye ile pazara girişi

S. 24 Makale-Mahfi Eğilmez

S. 28 Araştırma-PwC 26. Küresel Ceo Araştırması

S. 30 Makale-ACEA

S. 32 Araştırma-E&Y Mobilite Tüketici Endeksi

S. 36 Rapor - KPMG Küresel Sürdürülebilirlik Araştırması 2022

S. 38 Araştırma-Ipsos Anti Kriz Monitörü

S. 40 İnovasyon

S. 41 Otomotiv Teknolojileri

S. 42 Sektörden Haberler

S. 45 Üyelerden Haberler

S. 48 Bizden Haberler

S. 51 Analiz: Türkiye Otomobil ve Hafif Ticari Araç Pazarı

S. 57 Ajanda

S. 58 Marka Satışları

S. 60 Üye İletişim Bilgileri

BORA ŞEKİP GÜRAY

Sabancı Üniversitesi
IICEC (İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi) Direktörü

“Dünya, güvenli ve temiz enerjiyi aynı anda sağlayabilecek yeni çözümlere yoğunlaşmaya devam edecek”

“Türkiye, son on yılda yenilenebilir enerjiye dayalı kurulu güç artışı ile Avrupa’nın en büyük yenilenebilir enerjiden elektrik üreticileri arasına girdi. Bu çok olumlu bir gelişme. Ancak, rüzgar, güneş ve diğer enerji kaynaklarında ekonomik potansiyelimizin henüz sadece onda-birini değerlendirebilmiş durumdayız.”

Dünyadaki global enerji krizine bakacak olursak, ülkelerin krizden etkilenme şekillerini nasıl yorumlarsınız? Hangi ülkeler nasıl ve ne oranda etkileniyorlar?

Dünyanın içinden geçmekte olduğu enerji krizi için çok boyutlu tarifini yapabiliriz. Sadece fosil enerji kaynaklarında arz-talep dengesini değil, aynı temiz enerji dönüşümünü destekleyecek kritik tedarik zincirlerini de denkleme katan, derinlikli bir enerji krizi görüyoruz. Bu kriz, enerji arzında ve teknolojilerinde çeşitlendirmenin, uzun vadeli ve stratejik planlamanın ve aynı zamanda dinamik enerji piyasalarının işlevselliğinin önemini gösterdi. Yerli kaynaklara yönelim arttı, enerji teknolojilerinin üretim yarışı ve rekabeti hız kazandı.

Elbette enerji ithalatçıları bu krizden daha fazla etkilenmeye devam ediyor. Artan emtia maliyetleri enerji ithalat faturalarına yansırken nihai enerji tüketiminde fiyatlarda da kendini gösteriyor. Avrupa, büyük bir enerji ithalatçısı olarak son dönemde önemli adımlar atmaya çalışıyor. Bir taraftan doğal gaz ithalatını, yenilenebilir enerjide artış ve enerji verimliliği önlemleri ile azaltırken, diğer taraftan da enerji teknolojilerinde gelişim fırsatlarına odaklanıyor. Bir diğer büyük enerji tüketicisi ABD ise, petrol ve doğal gazda son dönemde sağladığı üretim artışlarından sonra bir süredir temiz enerji teknolojilerini destekleyen finansman ve piyasa düzenlemelerine ağırlık veriyor. Rusya’nın enerji ihracat gelirlerinde önemli düşüş gerçekleştiği görülüyor.

Çin’i ayrıca değerlendirmek gerekiyor. Çünkü Çin, küresel enerji denkleminde en belirleyici aktörlerden birisi olmaya devam edecek. Özellikle yeni, temiz enerji için kritik tedarik zincirlerinin önemli bir bölümü Çin’in kontrolünde bulunuyor. Bu alanlarda sürdürülebilir arz, hem küresel enerji güvenliği hem de iklim değişikliği ile mücadelede temiz enerji geleceği bakımından önümüzdeki dönemin en belirleyici unsurlarından biri olacak

gibi görünüyor. Hindistan’ın artan enerji talebinde kaynak çeşitlendirme ve teknoloji geliştirme adımlarını sürdürmekte olduğunu da not etmekte yarar var. Enerjinin jeopolitiği bakımından söz konusu gelişmeleri de önemli görüyorum.

Enerji krizi bir bütün olarak tüm sektörleri etkilerken, dünyayı nasıl bir 2023 bekliyor? Avrupa, ABD ve gelişmekte olan ülkeler açısından dünyada neler yaşanabilir?

Dünya enerji sektöründe 2023 için de yine zor bir yıl olacağı değerlendirilmeye yapabiliriz. Çin’in enerji talebi, özellikle petrolde ve doğal gazda küresel arz ve talep dengeleri için önemli olmaya devam edecek. Petrol fiyatlarının seyri bakımından da buradaki dinamiklerin takip edilmesinin yararlı olacağını görüyoruz. Enerjiden kaynaklı CO₂ emisyonları 2022 yılında, beklentilerin aksine, sadece yüzde 1 oranında arttı. Bunu sağlayan, yenilenebilir enerji, e-mobilite gibi alanlarda Avrupa’da, ABD’de, Çin’de ve diğer bölgelerde 2022’de kaydedilen hızlı büyümenin 2023 yılında da sürmesi bekleniyor. Ayrıca, hidrojenin üretimi ve kullanımına ilişkin projelerin pek çok ülkede hız kazandığını, Türkiye’de de bu yönde ilk adımların atılmaya başlandığını biliyoruz.

Avrupa’nın kendi yenilikçi enerji teknolojilerini ve buna yönelik ekosistemini geliştirmek yönünde aldığı kararların da 2023 enerji gündeminde önemli bir başlık olacağını söyleyebiliriz. Bu yıl ayrıca COP28 toplantı çıktılarının da, temiz enerji dönüşümünün hızı ve finansmanı bakımından kritik olacağını düşünüyorum. Dünya, güvenli ve temiz enerjiyi aynı anda sağlayabilecek yeni çözümler üzerinde yoğunlaşmaya devam edecek.

Sadece çevre ve iklim değişikliği sebebiyle değil, enerji güvenliği ve enflasyonu düşürme açısından da elektrikli araç yöneliminin önemini vurguluyorsunuz? Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Ülkemizin enerji ithalatında elektrik üretiminden sonra ikinci büyük sektör karayolu ulaşımı olduğunu söyleyebiliriz. Burada petrol fiyatlarına ve rafinerilerdeki gelişmelere duyarlı bir enerji ithalat maliyet yapısı söz konusu. Dolayısıyla, cari işlemler dengesinde iyileşme sağlayabilecek önemli alanlardan birisi araç parkının daha verimli bir yapıya doğru yenilenmesi ve fosil yakıtlara alternatif çözümlerin yaygınlaşabilmesi olacak. Örneğin; 2030 yılına kadar 1,5-2 milyona ulaşan bir elektrikli araç parkı mevcut petrol fiyatlarıyla Türkiye'nin enerji ithalatını 2 milyar dolar azaltabilir.

Ayrıca emisyonlara ilişkin olarak; temiz elektriğe dayalı e-mobilite ekosistemi, karbon ayak izini ve aynı zamanda hava kirleticilerini azaltmak bakımından da ülkemiz için önem taşıyor. Özellikle yenilenebilir enerjiye dayalı üretimde artış fırsatlarıyla birlikte elektrikli araçların önümüzdeki dönemde güvenli ve temiz enerji geleceği için önemli başlıklardan biri olacağını düşünüyoruz. 2050'ye doğru elektrik talebinde ulaşım sektörü çok önemli bir paya sahip olacak. Bu nedenle, elektrik ve otomotiv sektörlerinde sinerji ve iş birliklerinin daha da gelişimini önemsiyoruz.

Otomotiv sektörü; Türkiye için en kritik alanlardan biri olduğu için, Avrupa ile dış ticaret ilişkilerimiz sürdürülebilir ekonomik değer ve ihracat hacmi bakımından da önem taşıyor. Bu bakımdan, Avrupa'da alternatif araç teknolojilerine ve altyapılarına yönelik gelişmelerin yakından takip edilmesi ve bu dönüşümden uzak kalınmaması için altyapı çözümlerine hız verilmeye devam edilmesi gerektiğini düşünüyorum. İnsan kaynağı altyapısının gelişimini sürdürmek de kritik olacak. Ayrıca tedarik zincirlerindeki risklerin yönetimi, yeni mobilite ekosistemi için de önemli stratejik başlıklardan biri olmaya devam edecek gibi görünüyor. Bu durumun, pek çok yenilenebilir enerji teknolojisi, hidrojen gibi yenilikçi çözümler için de geçerli olduğunu da belirtelim.

"Yeni teknolojilerin Türkiye'de üretilmesi konusunda sanayi ve üniversite iş birliklerini çok değerli görüyoruz"

Yenilenebilir enerji kullanımı konusunda Türkiye'de yapılanları nasıl değerlendiriyorsunuz, bu çalışmalar nasıl desteklenebilir?

Türkiye, son on yılda yenilenebilir enerjiye dayalı kurulu güç artışı ile Avrupa'nın en büyük yenilenebilir enerjiden elektrik üreticileri arasına girdi. Bu çok olumlu bir gelişme. Ancak, rüzgar ve diğer enerji kaynaklarında ekonomik potansiyelimizin henüz sadece onda-birini değerlendirebilmiş durumdayız.

2022 sonunda yayımladığımız Türkiye Yenilenebilir Enerji Görünümü Raporu'nda, 2050'de Türkiye'nin elektrik üretiminin yaklaşık yüzde 90'lık bölümünün yenilenebilir enerjiden karşılanabileceğini, rüzgar ve güneşin toplam oransal katkısının da bugünkü altıda bir seviyesinden dört kat artışla üçte ikiye ulaşabileceğini gösterdik. Elbette, bunu gerçekleştirebilmek için Türkiye'de enerji piyasalarında, elektrik şebekelerinde ve temiz enerji teknolojilerinde önemli adımlar atılması gerekiyor. Mesela daha öngörülebilir bir elektrik piyasası, enerji depolamanın yaygınlaşması, elektrik şebekelerinin esnekliğinin teknoloji-odaklı çözümlerle artırılması; bizim tespit ettiğimiz iyileşme alanları arasında yer alıyor.

Jeotermalde dünyanın sayılı ülkelerinden biriyiz. Güneşte Avrupa'nın en önemli bölgelerinden birisi durumundayız, 100 GW'ın üzerinde potansiyele sahibiz. Rüzgarda henüz deniz üstü rüzgar yatırımlarına başlamadık, rüzgarda da 100 GW üzeri bir potansiyelimiz bulunuyor. Ayrıca, yenilenebilir enerjinin elektrik üretimi dışında da çok değerli uygulama alanları var. Jeotermal tarımdan çatılarda güneş kolektörlerine, sanayide biyokütle kullanımından sürdürülebilir havacılık yakıtlarına kadar uzanan geniş bir yelpazede yenilenebilir enerji ile nihai enerji tüketiminde ithal fosil yakıtları daha fazla ikame edebiliriz. Türkiye'nin, sadece yüzde 5 olan nihai enerji tüketiminde doğrudan yenilenebilir enerji payını, 2050 yılına kadar en az üç kat artabileceğini çalışmalarımızda göstermiş olduk.

Çalışmamızda, yenilenebilir enerjiye yapılacak her bir birim yatırımın 10 birim enerji ve emisyon maliyet tasarrufu sağlayabileceği görülüyor. Bu durumun, Türkiye'nin enerjide ithalat yükünü azaltacak, çevresel performansını ve sanayilerin sürdürülebilir rekabetçiliğini destekleyecek çok önemli bir fırsat olduğunu düşünüyoruz. Yenilenebilir enerji potansiyelimizi daha hızlı ve daha yüksek oranda değerlendirmek üzere çalışmaya devam etmek gerekiyor. Özellikle yeni teknolojilerin Türkiye'de üretilmesi konusunda sanayi ve üniversite iş birliklerini çok değerli görüyoruz.

IICEC Türkiye Yenilenebilir Enerji Görünümü 2022 Raporu Önerileri

1. 2050 yılında 250 GW'ın üzerinde toplam yenilenebilir enerji kurulu gücü ile yüzde 85'in üzerinde yenilenebilir elektrik üretim payına, nihai enerji talebinde yüzde 50 toplam yenilenebilir payına ulaşılmasını ve buna yönelik yol haritalarının, kaynaklar, teknolojiler ve sektörler bazında belirlenmesi
2. Verimli, derinlikli, maliyetleri yansıtan, öngörülebilir bir elektrik piyasası işleyişinin sağlanması, sürdürülebilir yatırım ve finansman modellerinin geliştirilmesi, böylelikle proje stokunda güçlü büyümenin sağlanması
3. Elektrik sisteminin omurgasını oluşturan şebekelerin kapasitesinin ve esnekliğinin, uzun vadeli dinamik planlama ile desteklenen, teknoloji odaklı yatırımlar ile güçlendirilmesi
4. Rüzgâr ve güneş teknolojilerinde gelişimin, tedarik zincirlerinin sürdürülebilirliğinin Türkiye'nin bölgesel temiz enerji teknolojileri üretim üssü olmasını destekleyecek şekilde sürdürülmesi; enerji depolama ve yeşil hidrojen üretimi teknolojilerinde geliştirmelerin hayata geçirilmesi
5. Binalarda, sanayide, ulaşımında ve diğer enerji tüketicisi sektörlerde, temiz elektrifikasyona ek olarak, doğrudan yenilenebilir enerji katkısının da en az üç kat artırılmasını temin ederek, enerji güvenliği ve temiz enerji dönüşümünün desteklenmesi
6. Değer zincirinde enerji verimliliği potansiyelinden ve dijitalleşme çözümlerinden faydalanılarak yenilenebilir enerji ekosistemindeki büyümenin yüksek katma değerli fırsatlara dönüştürülmesi
7. Yenilenebilir enerjide güçlü ve sürdürülebilir büyümeyi ve rekabetçiliği destekleyecek, nitelikli insan kaynağının ve girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi